

Nr 49.

Av herr **Osberg**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om inrättande av spannmåls-lagerhus.

I vårt land har länge funnits, men indrogs vid 1823 års riksdag den så kallade Allmänna Magasinsinrättningen, som hade att besluta om och handhava allt som rörde de å olika orter inom riket för statens räkning inrättade spannmålsmagasinen. Därmed upphörde jämväl dessa magasin att finnas till, vilka i så många avseenden varit till nytta för landet.

Man kan då fråga sig, om det icke vore oundgängligen nödigt, att upphandling av säd inom landet särskilt uti de sädesrikare provinserna borde för statens räkning underhållas, då därigenom icke allenast utvägar skulle beredas för lantmannen att alltid med visshet kunna påräkna avsättning å sin vara för ett skäligt medelvärde, utan ock tillgångar från det ena årets överflöd kunna sparas till undsättning och hjälp för behövande emot nedsatta pris under missväxtår.

Till fullo inseende dessa fördelar har jag icke kunnat underlåta att fästa statsmakternas uppmärksamhet på denna fråga.

Enligt mitt förmenande bör staten städse hava ett större spannmålsförråd på hand. Detta förråd bör förvaras i fullt modernt inredda varuhus, där säden kan maskinmässigt och på billigaste sätt skötas och förflyttas.

Inrättandet av sådana lagerhus skall visserligen draga icke så obetydliga kostnader, men dessa kostnader skola enligt min uppfattning bliva ringa och till fullo uppvägas emot vad som åtgår till vidtagande av andra säkerhetsåtgärder.

I många fall kan inrättandet av dylika lagerhus lända till ovärderlig fördel för landet, t. ex. i ofred och under missväxtår.

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 4 saml. 18 häft. (Nr 49—51).

Om vi tänka oss, att en konflikt av allvarligare art uppstode i något annat land, då skulle efterfrågan på spannmål bliva mycket stor, vilket skulle hava till oundviklig följd, att priserna å spannmål ginge i höjden. Den enskilde lantmannen skulle då synnerligen lätt falla för frestelsen att så gott som helt och hållet avyttra sitt förråd och därigenom blottställa sig själv.

Synnerligen välbetänkt måste det då anses vara, om det i dessa lagerhus funnes spannmål för att möta dylika situationer. Ty om vårt eget land en kort tid efteråt drabbades av ofred eller missväxt, skulle förhållandena bliva ohyggliga. I förra fallet skulle ju mer än hälften av landsbygdens arbetsföra manliga befolkning tagas i anspråk för krigstjänst och även i det senare fallet stode man blottställd.

Vidare kan staten genom direkta inköp ifrån lantbefolkningen bliva i tillfälle att hjälpa den mindre bemedlade. Denne är i många fall nödsakad att så fort han bärgat sin skörd avyttra en del av densamma, många gånger till mycket ofördelaktigt pris. Därest staten nu i stället blir köpare, kan ju detta upphandlingsväsende ske under villkor, som göra det hela till en verklig inkomst för säljaren. Han kan nämligen få vid inlämnandet till lagerhuset betalt för sin spannmål enligt gängse marknadspris efter varans kvalité samt berättigas att vid årets slut uppbära medelmarknadspriset för det år räknat, under vilket han inlämnade sin spannmål.

Öfta inträffa i vårt land dåliga bärgningsår och en följd därav blir, att tillgången på lämpligt utsäde bliver ytterst ringa. Vid ett sådant tillfälle bleve det även staten möjligt att räcka jordbrukaren en hjälpande hand därigenom att staten kunde tillhandahålla i sina lagerhus lämpligt utsäde till ett moderat pris.

Möjlighet skulle kanske ock härigenom beredas staten att i någon mån reglera priserna i berörda hänseenden.

Man kan icke heller undgå att inse vilken betydelse dessa lagerhus skulle hava då det gällde förplägnaden vid en mobilisering.

Dessa spannmålslagerhus böra inrättas å väl skyddade platser i vårt land med goda kommunikationer för att i allo underlätta arbetet vid desamma; och bör man därvid särskilt välja de mera spannmålsproducerande trakterna. I varje sådant lagerhus bör finnas en toppsiktskvarn. Härigenom kunde ock staten tillgodose sitt eget behov av bröd både för hären och flottan samt på samma gång bliva i tillfälle att föra en nöjaktig kontroll. De spannmålsarter, som skulle ifrågakomma i dessa lagerhus, böra vara vete, råg och havre.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört, får jag härmed hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en utredning angående inrättande här i riket av spannmåls-lagerhus samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kan föranleda.

Stockholm den 27 maj 1914.

Oscar Osberg.

I motionens syfte instämma:

K. M. Andersson,
Milsmeden.

Carl L. Olausson.

C. A. Olsson,
Järnsida.

Emil Molin,
Dombäcksmark.

Joh. Andersson,
Raklösen.

C. Wallentin.
